

● K rany
písem

● Písem
major

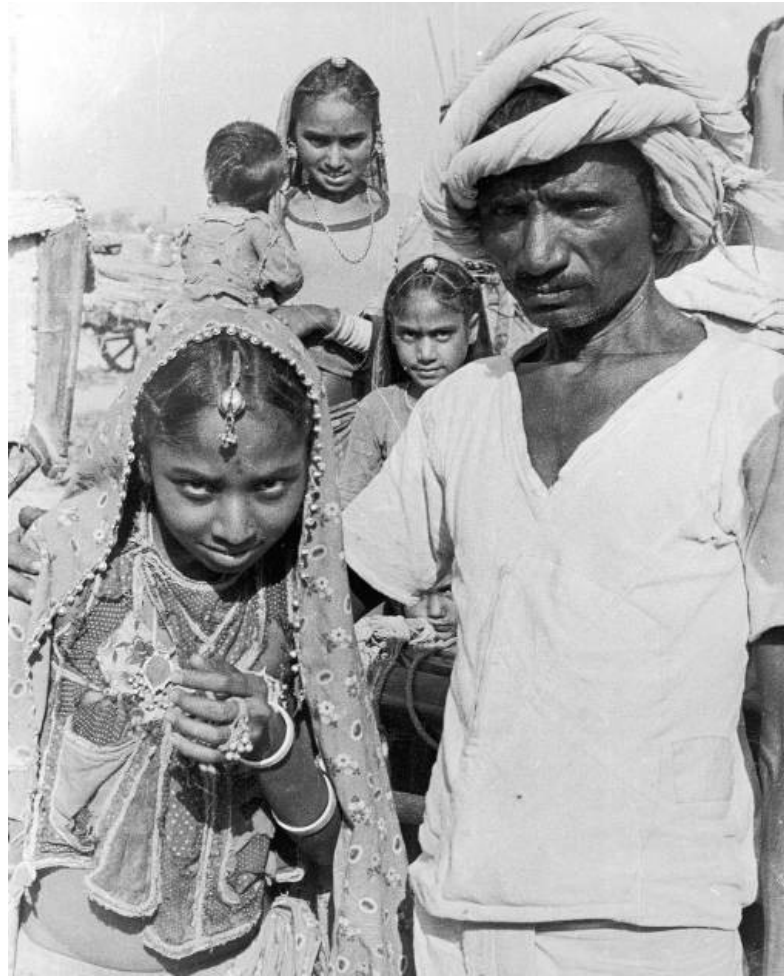
● Pravla
speku

ké ani

hledem

alostí a

- Dnes je indický původ Romů vědecky doložený
  - Konec 18. století
  - Lingvistika → slovní zásoba
  - Etnologie → způsob obživy, rodina

- Protoromské skupiny – Dómové:
  - Etnicky nejednotní
  - Příbuzné kasty – hudebníci, tanečníci, kováři, loutkoherci, košíkáři
  - Označení z původního kastovního názvu domba

- ? Sociální pozice ve společnosti:
  - Původní nedrávidské obyvatelstvo
  - Vliv indoárijských kmenů
  - Kasty

- ? Důvod odchodu z indického území:
  - Ekonomický
  - Kastovní systém
  - Válečné útrapy

- ? Doba a způsob odchodu:

1. hypotéza (přelom tisíciletí)

- Odchod z Indie 3. – 10. století, několik exodů

1a Pobyt v Persii, 3 jazykové větve (arménská, evropská, syrská)

1b pobyt v Persii, 8. – 9. stol. 2 jazykové větve (ben, phen), 10. – 11. stol. větev phen se rozděluje (Lomové, Romové)

2. hypotéza (současnost)

- Odchod z Indie do 5. stol., společný exodus
- Pobyt v Persii 5. – 7. stol.

Perské období

- Legenda o Luriech:
  - 5. stol.
  - Bahram V.
  - Známá v 10. a 11. stol. (epos Šáh náme – Kniha králů)

Byzantské období

- Život svatého Jiří Athonského (1068):

Adsincani – skupina čarodějníků =>

Athingani, Acingani – heretická skupina

1. hypotéza – záměna skupin =>

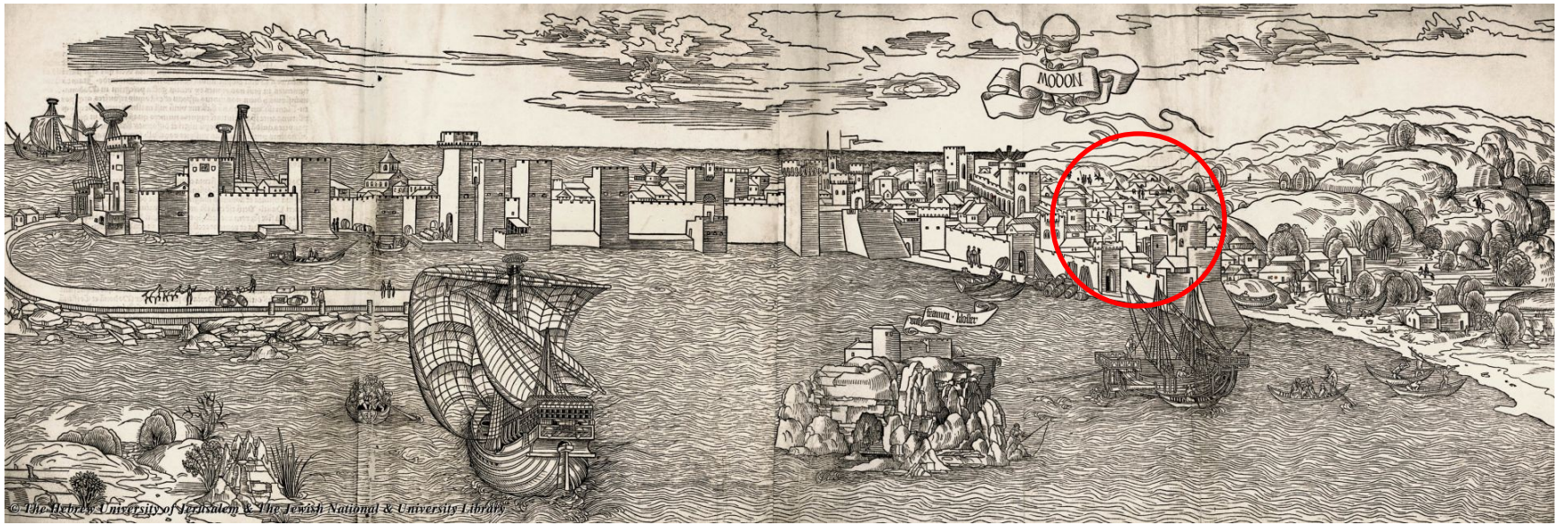
příchod Romů na Byzantské území 10. – 11. století

2. hypotéza – Athingani = Romové =>

Příchod Romů na Byzantské území 8. – 9. století

- 12. – 14. století:
  - věštci, kouzelníci, krotitelé zvířet, akrobati

- Modon:
  - Poutní místo => legendy
  - Větší počet pramenů

- Korfu:
  - Feudum acinganorum

Příchod do Evropy

1.Hypotéza – dva proudy:

Balkán → střední a západní Evropa

Pobřeží Afriky (Egypt) → Španělsko

2.Hypotéza – jeden proud:

Balkán → střední a západní Evropa

Řecko → Egypt

13. – 14. století

Různé názvy: pohané (Heideni), Tataři,
Saracéni, Ismaelité, Egypt'ané

- Prameny:
  - Dalimilova kronika – 1242 Kartasové
  - Přemysl Otakar II. – 1260 Ismaelitě → G(C)ingari
  - Byzantský patriarcha – konec 13. století Egyptané a athingani
- Společenské povědomí:
  - Vzhled, vlastnosti, způsob života

1399

Uziban zmy Ondryuzimou pucholok

popravčí kniha
pánů z Rožmberka

Marek byzaze namuzemí gjeft prabul *Den gjeft byl*
 myly tusty anuofse pšam gjeft gmyel ten gjeft prabul ze gje luyezimij
 auzgile luyglaw tusty ostuozim nupubnoff a gjeho puzeloz / *Wuglaw ka*
 gpmozl myly *daqaluz z gjeoz*
 mechluk napried puztu bz gubz
 ganalyt etromy nabelou noltin
 Zymoz puzt etromy dypu luygobz
 Uziban zmy Ondryuzimou pucholok
 gubent z brumoz magi materz kolymy vltory
 mzemoz gpmozoz gubentou
 gmdrat kabalaty etromy etmukle nazomy abafy puztze
 z dymet nzymy kolian tuzpuz
 ozl puzt pad
 gjeoz nzymy otaz luygobz
 Jan otaz gmyto byl vltuzemte a luykuzie
 Wuglaw kuzozata myly luytuzat
 brogata luygobz gjefto byl nakhmupolzi
 lewa bratr dymy myly kabalaty z amozoluz
 kunda puzem chuzim kadeluz gza / yaltu byl vltuzeluzky nabhuzemij a pta
 aka puzozon gmykuzoluz
 puzman glawaty glawoz puzozpuz
 gjeft a gjeft gjeho puztuz
 gjeozmuntij luytew maffozoz puzeloz
 gjeoz kuzmuptr ozoloz
 gjeoz kaboluz
 Jan gjeozmuntij kuzpuz
 gmdrat gjefto byl vltuzeluz gjeoz
 gjeoz Jan gjefto byl gjeozmuntij kuzpuz kuzmuntij
 puzeluz puzeluz kuzpuz
 luytuz puzoluz z puztuz
 gjefta gjeho tobuluziff

- Balkán
  - Návaznost na ekonomicko-hospodářský systém (řemesla, zábavní podniky)
  - => znevolnění (romské otroctví)

1. polovina 15. století

- Tlak tureckých dobyvatel => postup Romů hlouběji do Evropy
- Velké skupiny:
  - Vůdčí osobnosti
  - Vstřícný přístup majority (almužny, glejty)
- X parazitismus

Litterae Sigismundi pro Zingaris, ann.

1423 *).

Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex. Fidelibus nostris vniuersis Nobilibus, Militibus, Castellanis, Officialibus, Tributariis, ciuitatibus liberis, oppidis et eorum iudicibus in Regno et sub Dominio nostro constitutis et existentibus salutem cum dilectione. Fideles nostri adierunt in praesentiam personaliter *Ladislaus Waynoda* Ciganorum cum aliis ad ipsum spectantibus, nobis humilimas porrexerunt supplicationes, huc in Sepus in nostra praesentia supplicationum precum cum instantia, vt ipsis gratia nostra vberiori prouidere dignaremur. Vnde nos, illorum supplicatione illecti, eisdem hanc libertatem duximus concedendam. Quare quandocunque idem *Ladislaus Waynoda* et sua gens ad dicta nostra dominia, videlicet ciuitates vel oppida, peruenerint, ex tunc vestris fidelitatibus praesentibus firmiter committimus et mandamus, vt eosdem *Wadislaum Waynodam* et Ciganos sibi sub-

Chez M. Bonnart, vis à vis l'Académie de la Comédie.

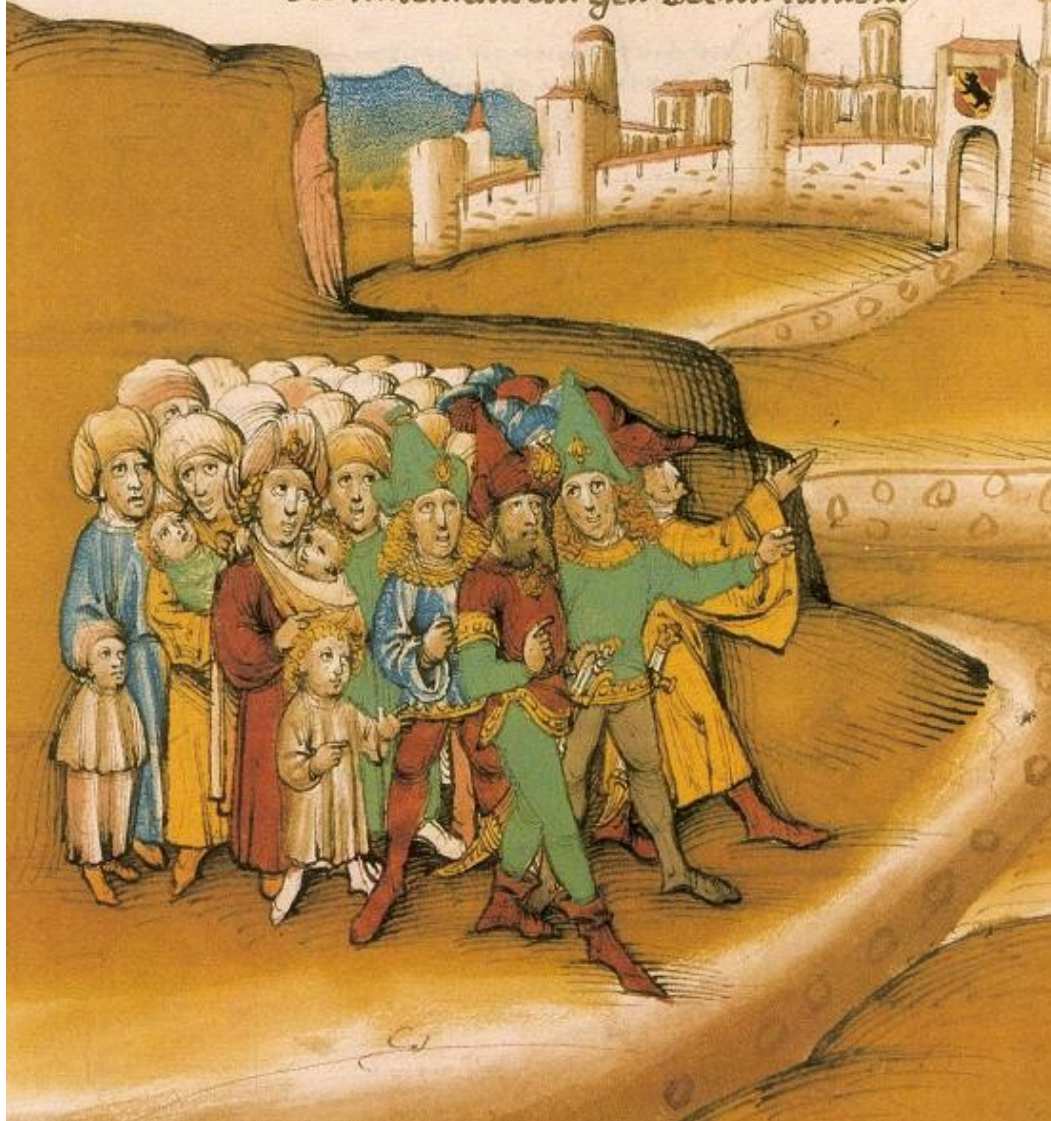
avec privilège du Roy.

La Bohémienne

*Elle danse bien la Gaillarde,
Les Menuets, les Passepiedz;*

*Mais il faut toujours prendre garde
A ses mains, plus tost qu'à ses piedz.*

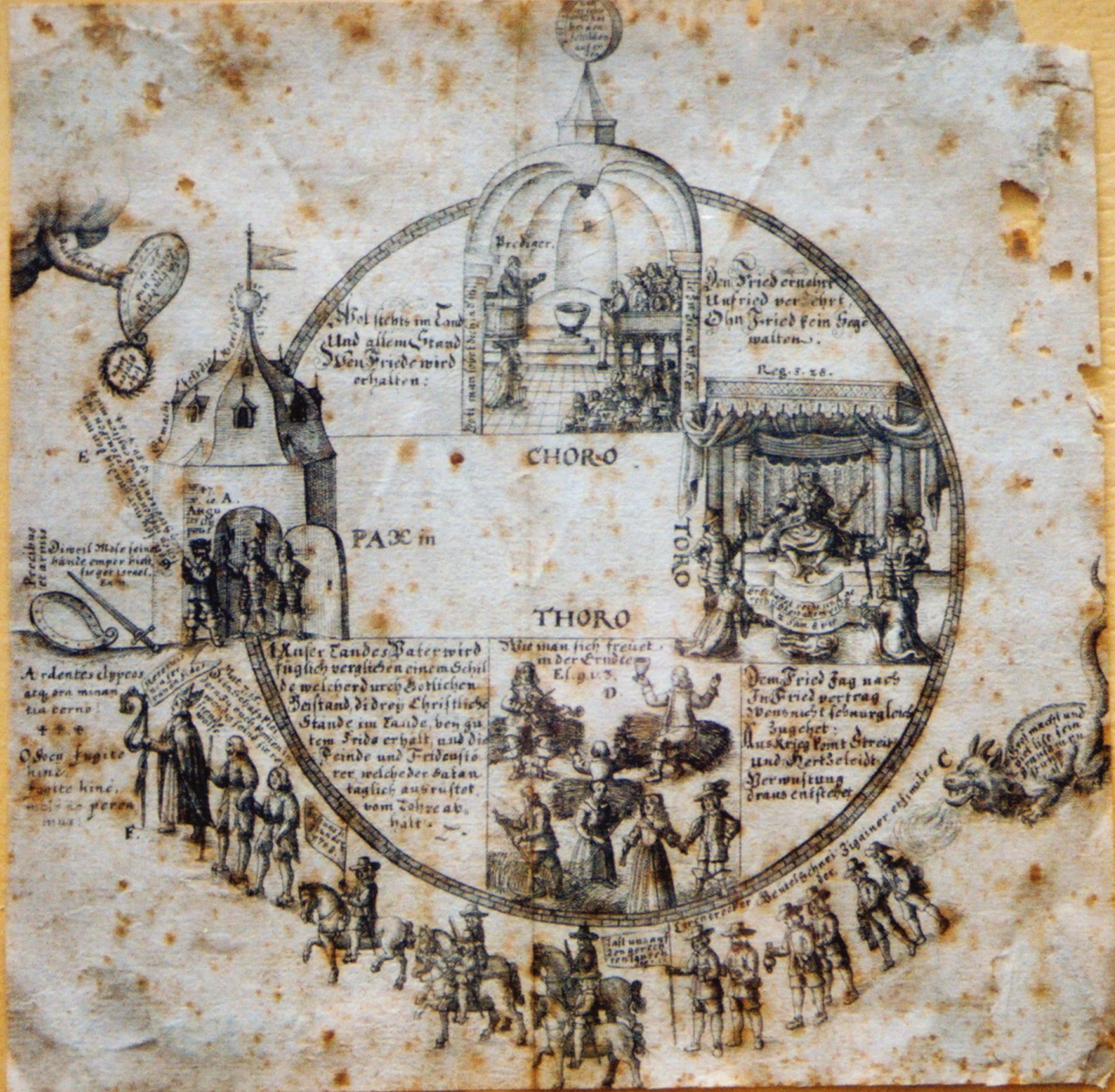
Von den Swarten getouften Heiden
die mit in andern gen Beem künent

2. polovina 15. století

- Chladnoucí vztah ze strany majority:
  - Cizí vzhled a jazyk
  - Romové nebyli poddaní
  - Parazitismus a tuláctví
  - Vztah k církvi
  - Způsob obživy
  - Turečtí zvědové, zemští škůdci

1710

Prehaer.

Hol nichts im Land
Und allem Erand
Wenn Friede wird
erhalten:

Dem Fried ermahnt
Unfried ver ehrt
Dan Fried sein Siege
walten.

Reg. 5. 20.

CHORO

PAX in

THORO

THORO

Perchus
et ar mis
Dimeil Mole sein
hände empfer hie
teger soael.

Ardentes clypeos
atq. ora minan
tia ferro

O Socu fugite
hinc
fante hinc
mali no poren

Kaiser Landes Vater wird
suglich verglichen einem Schil
de welcher durch Gottlichen
Bestand didrey Christliche
Stande im Lande bey gu
tem Frids erhalt, und die
Feinde und Feindensto
rer welche der Satana
taglich austrifft
vom Lande ab
halt.

Wie man sich freuet
in der Erndte
El. 9. 13.

Dem Fried Jag nach
In Fried vertrag
Wonnicht sehnargleich
Zugehet:
Aus Krieg komt Streu
und Hertze leidet
Hermustung
Draus enstebet

Wird macht und
die lufft von
dem Lande zu
fliehet

Wenst Behner Zigaretter edl miter
See

fall was an
den gered
ten lan

- Z Evropa – sílení represí:
  - Vyhánění, odmítání vpuštění, neakceptování glejtů
  - 1427 exkomunikace
  - 1497 sněm římské říše
  - 1499 pragmatická sankce Španělsko
  - Poč. 16. stol. Francie, Švýcarsko
- České země:
  - Malé množství pramenů

- V Evropa – umírněný postup:
  - hudebníci, kováři
  - 1489 královna Beatrice
  - Postupné samovolné usazování

- Evropa pod tureckou nadvládou:
  - Přejchod na muslimskou víru

Přelom 15. a 16. století

- Pobaltí → Skandinávie
- Portugalsko → Britské ostrovy
- Rychlejší průběh vztahu majority k Romům:
  - Represe ve 30. letech 16. stol.

16. století

- Mandáty:
  - vyhánějící cirkány ze zemí (Morava 1538, Čechy 1545)
  - Fyzická likvidace (1556)
  - Nejednotný postup, dodržování závislé na politické situaci (války)

Literatura

- **Daniel, Bartoloměj:** Dějiny Romů. Vybrané kapitoly z dějin Romů v západní Evropě, v Českých zemích a na Slovensku. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého 1994.
- **Gilsenbach, Reimar:** Weltchronic der Zigeuner. Teil 1: Von den Anfängen bis 1599. Frankfurt am Main: Peter Lang GmbH, 1994.
- **Horváthová, Jana:** Kapitoly z dějin Romů. Praha: Člověk v tísní, společnost při ČT, o. p. s., 2002.

- **Nečas, Ctibor:** Romové v České republice včera a dnes. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1995.
- **Nečas, Ctibor:** Historický kalendář. Dějiny českých Romů v datech. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1997.

- **Beníšek, Michael:** Ke kořenům slova ROM. Romano džaniben, 2006, č. jevend, s. 9–27.
- **Beníšek, Michael:** Varáhámihíra a nejstarší zmínka o dómbech. Romano džaniben, 2007, č. jevend, s. 12–23.
- **Davidová, Eva:** Z indického zápisníku: Gade Loharové – příbuzní Romů? Bulletin Muzea romské kultury 11–12, 2002–2003, s. 63–66.
- **Hancock, Ian:** K upřesnění doby odchodu mluvčích protoromštiny z Indie. Romano džaniben 8, 2001, č. 3–4, s. 6–12.

- **Horváthová, Emília:** Cigáni pred príchodom do Európy. Slovenský národopis 9, 1961, č. 1, s. 3–24.
- **Romové v Byzanci.** Praha: Indologický ústav FF UK, 1998.
- **Speck, Paul:** Domnělá hereze athinganů. Romano džaniben, 2007, č. ňilaj, s. 27–43.
- **Wagner, Peter:** Legendy o původu Romů: Sonda zaměřená na jejich motivy. Romano džaniben, 2007, č. ňilaj, s. 120–150.

- **Hanzal, Jiří:** Cikáni na Moravě v 15. až 18. století. Dějiny etnika na okraji společnosti. Praha: Lidové noviny, 2004.
- **Nečas, Ctibor:** Artikuly o Romech v moravských sněmovních památkách poslední čtvrtiny 17. století. Bulletin Muzea romské kultury 11–12, 2002–2003, s. 91–92.
- **Wagner, Peter:** Gronemeyerovy přetisky raných německých pramenů o Romech. Romano džaniben, 2006, č. jevend, s. 29–58.